

nes ganste anderledes, end Forfatteren her har villet ordne det. Dernæst er der et andet Punkt i dette samme Afsnit, som ligeledes efter min Mening viser Umuligheden af at sammenblende det Nye og det Gamle paa denne Maade, som den ærede Forfatter har tænkt sig. Det er Bestemmelserne om Bevis. Derom har man egentlig ikke Andet end § 6, hvor der staar: „Widner, Skjøn og deslige kunne efter vedkommende Parts Valg føres enten under selve Hovedsagen eller under særlig dertil anlagte Sager“. Dette Sidste maa jo altsaa betyde, at de kunne føres enten paa den gamle Maade under en særskilt Vidnesag eller Synsag, saaledes at Resultatet kun kommer frem skriftlig under Hovedsagen, eller ogsaa skulle de kunne føres under selve Hovedforhandlingen, altsaa paa den Maade, som Regjeringens Lovforslag navnlig tænkte sig, ved en Slags Gjennemførelse altsaa for saa vidt af Umiddelbarhedsprincipet. Men det kan ikke saaledes lade sig gjøre at stille dette hen rent fakultativt. Det maa fornuftigvis være en af Delene, som Lovforslaget betragter som uafsluttet, som det, man arbejder hen til, og derfor gjør til Regel, medens det Andet saa maa staa som Undtagelse. Fra Forfatterens Standpunkt synes jeg, det vilde være konsekventest at gjøre til Regel, at Beviset skal optages, som han kalder det, under en særskilt Sag, thi saa holder det sig frit for Umiddelbarhedsprincipet, som han ikke synes om, og som Regjeringens Forslag hvilede paa, og saa vilde der kunne naaes mange Fordele iøvrigt med Hensyn til Sagens Fremstydelse og Hurtighed. Men det har han ikke gjort. Han vil ogsaa have denne Afgang med til at føre Beviserne umiddelbart for den dømmende Ret. Men skal det være Tilfældet, maa der nødvendigvis følge en hel Række Regler med, som nærmere maa ordne de mange Spørgsmaal, som opstaa i denne Anledning, Regler, som slet ikke lade sig afvise. Efter Forfatterens § 6 kan f. Ex. det Tilfælde komme frem, at den ene Part siger: Jeg vil ikke føre mine Vidner under Hovedsagen, jeg vil føre dem paa den gamle Maade, under en Thingsvidnesag, og tage bestrevet, hvad der passerer under den og fremlægge det under Hovedsagen, medens den anden Part siger: Nei, jeg vil føre mine Vidner under Hovedsagen, jeg tror, de gjøre mere Indtryk paa Dommeren, naar jeg fører dem under Hovedsagen. — Han fører saa Vidnerne under Hovedsagen, og Sagen bliver nu procederet ud, og saa kan det godt være, at Retten i det Væsentlige lader sig lede i Dommen af de under Hovedforhandlingen førte Vidner. Men hvorledes

vil det saa siden gaa? Sæt nu, at En appellerer, saa vil efter Forfatterens Regel Forholdet staa saaledes, at den Part, som har ladet Thingsvidner optage paa den gamle Maade, kan for Høiesteret dokumentere, hvad der er sagt, men den anden kan ikke dokumentere det for Høiesteret; thi efter Forfatterens Regel skal Intet skrives op af, hvad disse under Hovedsagen førte Vidner have sagt, og det vil altsaa ikke kunne dokumenteres for Høiesteret, Høiesteret kan slet ikke tage noget Hensyn til disse Vidner. Hvis man saa vil sige: Ja, men saa kunne Vidnerne paany føres for Høiesteret, saa vil jeg dertil være, at saa maa Høiesteretslovgivningen undergaa en Forandring; thi den bestaaende Lovgivning sender Intet til, at Vidner forhøres for selve Høiesteret, og det vilde altsaa saa være nødvendigt at have et helt System af nye Regler herom. Dette er nu kun et enkelt Exempel; men mange andre Beviser kunne anføres for, hvad jeg siger, nemlig at disse to Ting ikke lade sig sammenblende. Skal man have Afgang til umiddelbar Afhørelse af Vidner og Førelse af Beviser for den dømmende Ret, maatte man have et helt System af nye Regler, og jeg vil blot bemærke, at saa burde fornuftigvis ogsaa Forpligtelsen for Vidnerne til at gjøre Retser og Sligt udstrækkes. Det vilde dog være altfor urimeligt, om man, naar man vil stille hen paa, at Vidnesførelsen kunde finde Sted for den dømmende Ret, vilde holde sig indenfor den nuværende Rets snævre Grændser, hvorefter et Vidne ikke er forpligtet til at rejse ud af sin Jurisdiktion, saa at f. Ex. et Vidne, der bor paa Frederiksberg, ikke er nødt til at møde i Rjøbenhavn. Det vilde dog være altfor urimeligt, dersom man overhovedet anser det for Noget, det er værd at stræbe hen til. Derfor maatte der her som sagt udtræves et helt nyt System af Regler, ikke at tale om, at man ogsaa maatte have en Mængde andre Bevisregler, som her staa in blanco. Man veed ikke ret, hvad Meningen er. Jeg maa f. Ex. spørge, er Meningen, at den legale Bevis teori overhovedet skal bevares eller ikke? Det siges der ikke Noget om. Hvis man skal holde sig til Ordene i Forslaget, maa man sige, at den skal bevares; thi Forfatteren har en almindelig Bestemmelse om, at de gjældende Regler om Retspleien skulle blive ved at gjælde, forsaavidt de ikke ophæves ved denne Lov. Men hvorledes det skulde gaa ved Nævninger f. Ex., at der, naar de benyttes, skal dømmes efter de hidtil gjældende Bevisregler, det er ogsaa Noget, der er mig en fuldstændig Gaade. — Dernæst kommer jeg nu til det andet Kapitel, ved hvilket jeg